

שהמעות בידי האומנים הן מעות חולין.⁽⁵¹⁴⁾ וכיון שהמעות הן חולין, היו מחללין אותה, את מותר הקטורת, על מעות האומנים, היינו המעות הנ"ל שהן חולין, ועדיין לא ניתנו לידי האומנים.

ועתה ירדה הקדושה ממותר הקטורת, והמעות חזרו ונתקדשו תחתיהן. ונותנין אותה, את מותר הקטורת לאומנים בשכרן⁽⁵¹⁵⁾, וחזרין ונטלין, הגזבר קונה אותה, את הקטורת מן האומנים מתרומה

הקטורת], אלא, מפרישין מהן שכר האומנים, ומחללין אותן על מעות האומנים ונותנין אותן לאומנים בשכרן, וחזרין ולוקחין אותן מתרומה חדשה [כשם שעושין במותר הקטורת].

ועתה, מקשים התוס', בשלמא לבן עזאי, ניחא, אלא לרבי עקיבא, קשה. למה לא יתנו את הקטורת להאומנים. [ובקיצור: התוס' מקשים, מה שונה מותר הקטורת מהמקדיש נכסיו].

ותירצו: החילוק הוא, משום דבמקדיש נכסיו, והוא קטורת יחיד, יש להקל, מה שאין כן במותר קטורת, שהוא של צבור, החמירו יותר. וכתב שם הר"ב, שטעמו של בן עזאי הוא משום "דאין הקדש מתחלל על המלאכה". וכתב החזון איש [מנחות סימן כח אות טז] כי מה שאמרו "אין הקדש מתחלל על המלאכה", אינו אלא הידור לכתחילה, אם יש אפשרות להחליפו עבור בנין וכדומה, כדברי המשנה אליבא דבן עזאי,

אבל מעיקר הדין, מתחלל הקדש על המלאכה. ולקמן [הערה 520] תובא הוכחתו. וכן כתב בקרית ספר. ובטעמו של רבי עקיבא, כתב הר"ב, משום שאמרה התורה "ויקחו לי", ודרשו חכמים "משלי", דהיינו שגם הלקיחה תהיה ממעות השקלים. וכוונתו לגמרא תמורה [לא ב]. ועיין שם בתוס' [ד"ה ה], ועיין שם בחידושי הגרי"ז המקשה כמה קושיות, והשאירם בצ"ע.

514. כתב הר"ב, שהיה מותר לתת ממעות הלשכה לאומנים, משום ש"לב בית דין מתנה עליהן". והוא בעצם תירוץ התוס' [מובא בהערה 510], וכן כתבו עוד ראשונים, המובאים בכנסת הראשונים.

[להבהרת הדברים: בן עזאי ורבי עקיבא

חולקים בנתינת הקטורת עצמה לאומנים, ועל כך כתבו התוס' [הערה הקודמת] שלדעת רבי עקיבא, מותר לתת במקדיש נכסיו והיה בהן קטורת משום ד"לב בית דין מתנה עליהן", ואסור במותר הקטורת, ואילו הר"ב, מבאר, אפילו לדעת בן עזאי שבמותר הקטורת לא הותר נתינת הקטורת לאומנים, כאן התירה המשנה נתינת מעות הלשכה לאומנים מטעם "לב בית דין מתנה עליהן".

וכתב עליו התוס' יום טוב, שלא הוצרך לטעם זה, מפני ש"צורך קרבן כקרבן דמו". ורבינו הברטנורא עצמו אמר טעם זה בפרק

ההוא במשנה הראשונה לגבי שומרי ספיחים. ועיין לעיל [הערה 510] שלא בכל ההוצאות שייך לומר "צורך קרבן כקרבן", ובכולן שייך לומר "לב בית דין מתנה עליהן".

ולסיכום: יש להבדיל בין המקדיש חפץ או מעות, לבין מותר קטורת, ולבין מעות תרומת הלשכה, אם מותר לחלל על המלאכה.

א. המקדיש חפץ: נחלקו בן עזאי ורבי עקיבא.

ב. מקדיש מעות לצורך בנין: לפי סוגיתנו והירושלמי, אסור. ולפי התוספתא והרמב"ם, מותר.

ג. מותר הקטורת: אסור ליתנה לאומנים, אלא אחרי חילול, אף לדעת רבי עקיבא.

ד. תרומת הלשכה: מותר לתת, או מטעם "צורך קרבן כקרבן", או מטעם "לב בית דין מתנה עליהן".

515. גירסת המשנה.